

TIDEVARVET

den 2 maj 1931 innehåller:

Svenska spannmålsföreningen

u. p. a.
Ledande artikel.

Anteckningar från riksdagen.

Svart på vitt.
Av Devinez.Krigstjänstvågarna i
Härnösand.

Av red. Mauritz Västberg.

Sigmund Freud 75 år.

Av dr. Alfhild Tamm.

En tidssatir.

Bokanmälan av Carl Elof Svenning.

Skydds-lagstiftning eller
fritt val.Två uttalanden av fru Signe Vessman
och advokat Eva Andén.

Himmelska sanningar.

Vad har hänt?

TOMTPRISERNAS DIKTATUR på Stockholms hyresmarknad har äntligen fått en av de stora tidningarnas uppmärksamhet allvarligt riktad på sig. Det är glädjande och inte för tidigt. Genom D. N:s artikelserie om bostadsförhållandena i Berlin, Köpenhamn och Oslo samt Malmö och Göteborg jämfördes med Stockholms, ha förståsådslärsarna i siffror och genom bostads- och fastighetsexpertens uttalande fått i svart på vitt det överväldigande inflytande, som våra enorma tomtpriiser — jämte finansieringsförhållanden — utöva på hyrnas höjd. Här komma både arbetslösa och den höga standarden — om vilken man i övrigt kan ha olika mening — i skuggan.

Tidevarvet har alltså sin begynnelse fört den nya jordpolitikens talan: **Det samhällsskapade fördärvet åt det allmänna**, varav följer minskade möjligheter till tomtepekulation och som följd därav i sin tur billigare bostäder. Vi ha också med glädje följt det vaknande intresset just på denna punkt inom hyresglästrernas måktiga sammanslutning H. S. B., försöken med tomtträtt i trädgårdsstäderna och de förslag om tomtträtts utsträckande som också till stadens inre delar, som enast till framkommit.

Resultaten av D. N:s undersökningar är intressanta i sin övertygande tydlighet. De berättar, att medan man i Stockholm betalar 30—40 kr pr kv. bostad i moderna hus och 20—27 i nya hus av enklaste typ, är motsvarande siffror i Köpenhamn 20, resp. 12—15 kr., i Berlin 12—15, i Oslo 15, resp. 12—13. (Siffrorna uttrycka genomsnittspriser och är självallet utan anspråk på full exakt.) Tomtpriiset, som i Stockholm ligger mellan 100 och 125 kr. pr kv. m. — genomsnitt — är i Köpenhamn 15—30 kr., i Berlin 9—18, i Oslo 10, Göteborg 15,50—17,50 och i Malmö 10—14.

Man må säga att detta är siffror, som ha något att lära.

Veckovaktelen

Idrottens problem.

JAG TVIVLAR PA IDROT-
TEN», förtattaren Ivar Lo-
Johanssons anklageskrift mot
idrottsrörelsen rullar
upp ett aktuellt pro-
blem. Aktuellt på
grund av det enorma
intresse som nutids-
människorna aktivt el-
ler passivt ägna idrot-
ten. Som en segrande
gud — eller — som en
förhärjande folksjuk-
dom har idrottsrörel-
sen svept fram över
världen, med frukter
på gott och ont.

Många, och kanske
Lo-Johansson hör dit
— vilket dock icke är
säkert — fränkänna
allt vad idrott heter
varje uns av värde och
existensberättigande,
pekande på dess lätt
laktagbara olator. And-
ra åter ha kvar sin
ogrumlade barnatro på
idrottens betydelse och
se i kritiken enbart för-
tal och illvilja. Så ha
vi en tredje grupp, vil-
ka, liksom Knut Wi-
dercrantz i »Sfströts

RENÉE SINTENIS: Fotbollspelar.

ställa sig på den ståndpunkten att
>idrott och idrotts utövande under
vissa förutsättningar är en samhälls-
faktor, som varken kan eller får läm-
nas ur räkningen. »Han tror på
idrott men kritik är berättigad» på
grund av det stora och
ihålliga larm med vilket
idrottsrörelsen banar
sig väg >genom och
förbi allt annat.

Men vad säger nu
Lo-Johansson i sin
bok? I korthet följän-
de. Han låter en aktiv
idrottsman med rek-
ordsiffrornas beröm-
mede kring sitt ännu
gripas av tvivel på den
religion han med hull
och hår beaktat sig till.
Han tvivlar på sin fysiska
religion, där han satt
friskheten som gud i
en himmel med hög
och stark luft, som lä-
ker människorna. Han
söker teoretiskt och
modosamt reda ut
idrottens värde såväl
för den enskilde som
ur samhällets vidare
inställning.

Resultatet: Idrotten
är ihärdigast största
samfundets största
inställning.
(Forts. å sid. 6).

Det inre kriget.

Fronterna i Halmstad och Härnösand kasta mörka krigsskuggor över vårt garanterat fredsvänliga land. Vad som framförtallt tränger sig på en i dessa båda historier, brädgårdstriden i Halmstad och förhöret av 102 vapenvägrande värplikliga i Härnösand, är den fastlåsta inställningen till våldet som den yttersta rätten. Frånvaron av psykologisk smidighet slår en i många punkter som häpnadsväckande — så långt det är möjligt att bedöma saken på avstånd och utan att känna de uppträdande personerna.

Upprinnelsen till Halmstadskravallerna, som i flera dagar satt detta samhälle i gungning, var arbetskonflikten vid brädgårdarna, där arbetarna efter misslyckad medling förklarade strejk och arbetsgivarna svarade med att skaffa arbetsvilliga.

Det tycks redan här, som om konflikten ovanliga bitterhet hade sin rot i ovilja mot en viss arbetsgivare, som genom oförsynt uppträdande

gjort sig illa omtyckt. Arbetsomrätet, som senare togs i besittning av de arbetsvilliga, blev också redan från början fridlyst, var man såg en åtgärd av partiskhet mot de strejkande.

Efter ortspresen att döma ha sedan de arbetsvilliga, de s. k. Lumpenorna, efter klassiskt mönster inkvarterade på logementsfartyg i hamnen, gjort sig skyldiga till utmånade övergrepp mot de strejkande. Följden blev våldsamma demonstrationer med slagmål, stenkastning, fönsterkrossning och skottlossning, där några sårades. Samhället i sin tur svarade med att införskiva avskydd ridande polis från Göteborg, »skosacker», samt ett kompani från Hallands regemente i full stridsrustning, med kulsprutor och tårgas som yttersta vapen.

Utän tvivel ha både borgmästaren och flera bland arbetarna i förtroendeställning gjort vad i deras förmåga står att väjda till de stridandes

besinning. Men det är illa nog att maskineriet fungerar så dåligt, att en relativt enkel och begränsad arbetskonflikt skall förmå sätta en hel stad i belägringsstånd.

Man har även fått uppleva, att de som begagnat sig på gällande lag om rättighet att utbyta värplik mot civilt arbete under en tid, som med ethundträtuga dagar överskrider den ordinarie värplikens, blivit förhörda som brottslingar, fosterlandsförädlare och fiender. Det kvarstår samtidigt att kulsprutorna nämns som botemedel i Halmstadstriden och att Hallandsregementets kompani bokstavligen hållits i beredskap mot invånarna i deras eget samhälle och dess grannar.

Den allmänna avrustningen må predikas aldrig så. Så länge det finns vapen och en armé varuppgift är att slåss mot fiender, kommer man inte ifrån att tillfällen skapas för deras användning. Det må sedan vara utom landet eller inom.

Första maj.

Redan på måndagen i sista-aprilveckan börjar den unge stockholmaren ringa runt till restaurangerna i staden för att försäkra sig om bord för sig och sina vänner till fredagskvällen. Det är inte en dag för tidigt. På många ställen är redan allt upptaget. Man får ta vad man kommer över, betala inlösningssumman med tacksamhet och sedan tillbringa resten av veckan i den stridande känslan av att ha ordnat sitt liv på ett rätt sätt och i skämret som kastas över dagarna av den sig närmande första maj.

Aventyrslusten har fått sitt. Man får medverka i ett drama där hela naturen spelar med, solen, som börjar ta igen sin makt, blåstrimning pip-is, som redan rasslar vid stränderna, knoppar, grässtrån och härligt sjungande trastar och lärkor — fast man inte vet om dem. Man spelar rollen av ung värfande huvudstadsbo. Det är inte någon särskilt rörlig eller meningsfylld roll. Men känslan av att något måste göras är för stark — att »ta ett bord» är en provad och erkänd, för alla Årsteder passande symbol av fest och ingående i ett nytt skede.

Den socialistiska arbetarinternationella samlar sina skolor över hela världen kring fyra små grupper av kursiverade utropssatser, där jordens kolsvarta elände, flammande kamp och hopp ligger sammanpressade i några kurtrollera ort:

Mot löneöverspressingen!

Mot kriget, mot reaktionen!

För freden!

För demokratin!

För den världsomspännande internatio-

nalen!
Första maj är ränsakningsdag och uppgörelsedag. I dess luss av snösmältning och vårsol känner man sig igenom orättfärdigheten och orättvisorna, tills de ligger skrikande klara för ens ögon. Men man griper också de antydningar om hur orättfärdigheten besegras, som då och då blottägen genom vardagsdiskussionerna i en modig människas ord.

I längtan efter att återfinna den ungdomliga arbetarörelsens segerro och ofervilja, samlas de tusende i sina världsnära skolor på Nörra Bantorget. De fåga till Gärdet och hörta talen, ha kanske ofträn i blåstrimningsdag, hustrurna är tvivlande, som får nas igen på söndag. Varje fall ligger de frötheten i sina fötter som ett offer på gemenskapens altare. Säkerhet ha de inte fått allt vad de sökte. Men traditionen är stark, likaså önskan att vara med i det stora dramat, att röra sig och verka.

Sedan veckor tillbaka är riset hopsamlat till majeld på upptänade gräsbackar och ensamma bergghälar hemma i de svenska byggena. Om man röjer sin tröskel så samtidigt — men det var kanske för mycket snö — komma blåskipsruggarna fram under de bruna löven och allt blev förnyelse. Eldarna brinna runt om, man räknar dem på Mörbyberget, Skolan, Sjöberget, Hallingsstorp, som trolljuss i värfketen.

Småpojarnas samlas likt myror i klungor och påta med sina käppar i elden. Storpojarnas hoppa genom glöden, sedan ställa de sig oberörda på andra sidan och drytta eldens livslängd och övriga utsläta. De glädjas åt sina händer verk.

Nu dånar det i världen av ofördragssamma inskrivningsrevisionisternas hårda röster, strider kamrater emellan om arbetsrätt och människorätt, hotande kulsprutor och rustande stormarkter. Fastän så liten emot allt detta är första maj med sina eldar och fanor och kemiljande isar länd en glömdens dag. Därför att man för varje år på nytt tror att den skall bli ingångsöppen till ett nytt skede, vårens efter vinter.

Casan.

Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad

Kursor i medborgarskapskunskap under 1931

Historia med statskunskap, psykologi, kommunalkunskap, mötes- teknik, diskussioner över aktuella politiska och sociala frågor. Gymnastik och sång.

Stipendier kunna sökas. — Begär prospekt hos

REKTOR HONORINE HERNELIN
FOGELSTAD — JULITA

REDAKTIONSKOMMITTE:
Elin Wägner,
Eliasseth Tramm,
Ada Nilsson,
Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri fördag,
Stupsplan 1—3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVKOTER
Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå
Innehj: Eva Andén.
Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgatan 14 (f. d. L. A. Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialiteter: Familje- och arvskaver,
Brottsredningar och testamenter, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
KUNSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. 147 99, 24 24

TANDLÄKARE
TANDLÄKARE
THURE PERSSON
Brännkyrkagatan 136
Tel. S. 180 05.
Mottagn. 9—11 f. m. och 5—8 e. m.

TANDLÄKARE
THURE PERSSON
Brännkyrkagatan 136
Tel. S. 180 05.
Mottagn. 9—11 f. m. och 5—8 e. m.

I en modern lägenhet
är det icke något överflöd
på utrymme. Just därför är
den så välkommen

SINGER
Lilla Elektriska

Frälsningsarméns
Alkoholisthem
Kurön
(Antjuter statsbidrag)
25 timmars ångbåtsresa från Sjötm
Provskott och fröjga handletter sladas från
Socialrekruteringen, Östermalms, 24, Stockholm.

Att ihågkomma:
1. Hermes kaffe till kalas.
2. Hermes kaffe till söndagen.
3. Hermes kaffe till helgdagen.
4. Hermes kaffe till vardags.
5. Hermes kaffe alla dagar.

25 sorter, alltså nyrostat i prislägen
1:80, 1:90, 2:20.
1/2 kg. hemsändas i Stockholm.
1/2 kg. fraktfritt till landsorten.
Ombud antagas.

Handelsfirman Hermes
Birger Jarlsgatan 71, Stockholm.
Tel. N. 116 74, N. 65.

La fleuriste
6 Malmtorgsgatan 6
Tel. N. 62 96, 25.

Svenska spannmålsföreningen
u. p. a.

Spannmålsnämndens förslag till ny regering av spannmålshandeln, som uppgjorts i samförstånd med regeringen, är grundvalen för den proposition, som skall hjälpa jordbruket.

»En lycklig kompromisslösning» kallar Sv. M. förslaget. Hurvida det är lyckligt, är osvist. Likaså om det innebär en lösning. Men en kompromiss kan man kalla det. Man skulle t. o. m. kunna kalla det för en kompromiss mellan socialism och diktatur utarbetad av den frisinade regeringen.

Vad är meningen? Staten skall träffa ett avtal med de för ändamål bildad förening av kvarnar, kallad Svenska Spannmålsföreningen u. p. a. Enligt detta kontrakt tillförsäkras staten föreningen t. o. m. den 31 dec. 1932 all rätt att till riket införa vete eller råg, eller spannmålsblandning, vari vete eller råg ingår. I gengäld åtager sig föreningen att till minst de priser, som, beträffande 1931, nu gälla och som, beträffande 1932, k. m. t. finner särskilt fastställa, under tiden 1 juni—31 juli av nämnda år inköpa all inom landet odlad salubjuden spannmål av vete och råg av fullgod beskaffenhet. »Svenska Spannmålsföreningen» får således monopol på import av brödsråg, och jordbrukarna få avsättning för 1931 års skörd garanterad, liksom för kvarliggande lager av 1930 års skörd. Sådan är grundtanken. Då normala förhållanden inträtt, tänker man sig en avveckling. Men kanske befinner man sig då i en återvändsgränd.

Kommerskollegium, vars uttanden i handelspolitiska frågor ofta prögas av en anmärkningsvärd vidsynhet, har riktat en skarp kritik mot förslaget. Kommerskollegium framhåller, att om över huvud taget ett statligt spannmålsmonopol skall inrättas, bör det ske under former, som skydda mot överproduktion. Den fria prisbildningen, reglerar produktionen. Bortfaller den, och avsättning till visst pris i varje fall är tryggad, ökas produktionen till ovisst mångd.

Den anmärkningen är alldeles riktig. Men det är först i juni och juli, som kvarnarna bör tvungna att köpa brödsråden och till bestämda priser. Det gör, att de, som inte kan vänta 10 månader på att få i pengar för sin skörd, få ändå sälja till vad pris som helst. Till denna kategori hör väl snart nästan alla idkare av moderniseringen, som inte ha kapital vid sidan av sitt jordbruk. Då säger man, att de ska lägga in sin spannmål på statens lägerhus och belåna den. — De, som kunna vänta, måste i alla fall ha utrymmen för att lagra sin spannmål, så att den är »fullgod», när det åntigen blir juni och juli månad, d. v. s. det kan gå för de större gårdarna.

Spannmålsföreningen är redan bildad. De kvarnförreta, som gått med, anses representera ca 73 % av vetemjölproduktionen och ca 58 % av rågmjölproduktionen. Kommerskollegium har alldeles rätt i sin anmärkning, att det är ett ingrepp i näringsfriheten att ge en del företag importmonopol.

Men regeringen är öfkyrnad om alla svårigheter. Dechargedebatten med kvarnavtal och allt gick ju ganska lindrigt. Och på riksdagens bord ligger den proposition, som möjliggör spekulation och har till uppgitt att hjälpa mellanhanderna på jordbrukets bestoknad och gynna det större jordbruket framför det mindre. Inmalningsväntat skall även bibehållas. — Det är hopplöst!

Är regering och riksdag omedvetna om läget? Hur jordvärdet sjunker för dag under taxeringsvärdet! Hur jorden skuldsläts och går ur hand i hand! Det visar på frågor, som kräva lösning.

Vad blir annars följden? Att när jordbruket gått under, och regeringen fått gå — består en av staten organiserad kvarntrust: Svenska Spannmålsföreningen u. p. a.

Parfumer • Crème • Puder
Även i lösning vid
Alla slags råk

Parfumerie RIETZ
Mäster Samuelsgränd 7
(Gullt Biblioteksgatan)

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGATAN 65 • " 73 37
GOTGATAN 52 • " 333 09

Luchs Reklamhoffe

Svart på vitt.

Den nya skolan av matematiker och fysiker ha övergivit den gamla skolans tro på att man från en given orsak alltid kunde slutet sig till en bestämd verkan. Den nya skolan säger att orsaken A trogen kommer att följas av verkan B men att verkan C och D även kunna följa eller en hel massa andra verkningar.

Den som skriver detta upplevde nyligen att vid en middag stälta mellan två professorer. Den ene av dem var matematiker, då han en stund åhört ett resonemang som byggde på absolut sammanhang mellan orsak och verkan, anförtrodd han halvtvå sin granne: »Om längst kunna vetenskaperna ha upplöst förhållandet mellan orsak och verkan, de andra komma att få följa efter.»

Naturfilosof har jag ingen mening om hur långt detta är riktigt, det kan ju i varje fall inte vara frågan om annat än en sannolikhet i denna relativitetens värld. Men antag att det bevis så som matematiker professorer, att t. ex. de medicinska och historiska vetenskaperna komme att skakas i sina grundvalar så som »de längst kunna» redan gjort det. Hur skall det då gå för alla icke vetenskapsmän, och hur för författare skrädet som sylvallar med utteta och klarlägga sambandet i de mänskliga ödena och finna den röda tråden av en stils, eller om uttrycket passar bättre, en biologisk lag?

Hur skulle det gå, för att överföra de revolutionärer åsiktsförändringarna inom vetenskapens värld på en liten, redaktionell detalj inom Tidevarvet, hur skulle det gå med planerna på att öppna en spalt för undertecknad signatur, enkom för att peka fram den röda tråden i dagens brokiga händelseförlopp.

Innan den där middagen var slut, var det avgjort att den tänkta nya mål på statens lägerhus och belåna den. — De, som kunna vänta, måste i alla fall ha utrymmen för att lagra sin spannmål, så att den är »fullgod», när det åntigen blir juni och juli månad, d. v. s. det kan gå för de större gårdarna.

SA DÖSSELDFÖR. Den stora kriminalprocessen där ger anledning till en liknande fråga: ha vi inte i experternas inställning till mordarenomnet Kürten också ett tecken på att det nya tänkandet från naturvetenskapernas område trängt över i de rent psykologiska och moraliska värderingarna? Experterna ha nämligen fördömt honom ansvarig. Han får icke lassa av ansvaret för sina brott varken på årtfinghet eller miljö. Det är genom en serie då

Himmelska sanningar.

Svenska akademins »pypersta och angelägnaste göromål» är enligt dess stadgar »att arbeta uppå svenska språkets renhet, styrka och höghet, så uti vetenskaperna så särdeles i anseende till skaldekonsten och välthigheten uti alla dess tillhörande delar, jämvel uti den, som tjänar att tolka de himmelska sanningar». Tiderna ha ändrat sig sedan Gustaf III år 1786 infästade Svenska akademien. Där villar måhända inte samma glans över akademien nu som då, men det räknas alltjämt som en stor hedrer att utgöra en av »de aderton». Denna utmärkelse har i dagarna kommit en person till del, var litterära meriter den stora allmänheten inte känd till. Och man frågar sig, vad som är anledning till ett sådant val, inom vilket av de föreskrivna områdena har vederbörande visat sin förmåga? Och man kommer till, att det måste ha varit genom att som domare »tolka de himmelska sanningar».

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGATAN 65 • " 73 37
GOTGATAN 52 • " 333 09

Luchs Reklamhoffe

rubriken: Hastigt och lustigt, var alltför farlig. Den kunde komma att få en mera ironisk betydelse än som var förenligt med författarens uppsåt och tidningens värdighet.

Men det finns ingenting som inte en människa kan lägga tillrätt för sig självt. Vid en tveksam granskning av anteckningarna för den påmerade spalten fann jag överst på sidan tre nyckelord efter varandra. De voro: Wigert — Fogelklou, Düsseldorf.

När jag så tänkte igenom varför de stodo där, så visade det sig att tanken bakom dem gick fullkomligt i linje med 1900-talets frigtörelse från »determinismen! Ty om inte den mänskliga tanken löst sig ur denna äldre märkta bundenhet, så skulle det aldrig ha kunnat komma upp en rörelse för förebyggande vård bland problemen med avsikt att rädda dem från en längre fram i livet väntande sinnessjukhet. Nu fanns det nödvändiga uttrycket för denna rörelse. Bland dem som arbeta på att i Sverige få en ordnad sällshygien för problemen är ju de två framstående personligheter som stodo överst på min lista, professor Victor Wigert och lektor Emilia Fogelklou.

SA DÖSSELDFÖR. Den stora kriminalprocessen där ger anledning till en liknande fråga: ha vi inte i experternas inställning till mordarenomnet Kürten också ett tecken på att det nya tänkandet från naturvetenskapernas område trängt över i de rent psykologiska och moraliska värderingarna? Experterna ha nämligen fördömt honom ansvarig. Han får icke lassa av ansvaret för sina brott varken på årtfinghet eller miljö. Det är genom en serie då

Himmelska sanningar.

Svenska akademins »pypersta och angelägnaste göromål» är enligt dess stadgar »att arbeta uppå svenska språkets renhet, styrka och höghet, så uti vetenskaperna så särdeles i anseende till skaldekonsten och välthigheten uti alla dess tillhörande delar, jämvel uti den, som tjänar att tolka de himmelska sanningar». Tiderna ha ändrat sig sedan Gustaf III år 1786 infästade Svenska akademien. Där villar måhända inte samma glans över akademien nu som då, men det räknas alltjämt som en stor hedrer att utgöra en av »de aderton». Denna utmärkelse har i dagarna kommit en person till del, var litterära meriter den stora allmänheten inte känd till. Och man frågar sig, vad som är anledning till ett sådant val, inom vilket av de föreskrivna områdena har vederbörande visat sin förmåga? Och man kommer till, att det måste ha varit genom att som domare »tolka de himmelska sanningar».

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGATAN 65 • " 73 37
GOTGATAN 52 • " 333 09

Luchs Reklamhoffe

liga val han blivit det vidunder han blev.

Här är en ny och mäktigt impuls till förmån för den fria viljan. Samhällets förmåttiga och lofvärda erkännande av att det har sin del i ansvaret för vad den enskilde tar sig för höll på att samman med körteledeterminismen driva det till att ta bort allt ansvar från den enskilde vad han antillat sig. Detta världsberömda fall har givit världsomfattande räckvidd åt en ny åskådning som sätter in likt en vind från annat håll. Den gick förut till det är ett fall, där döden verka fullkomligt sinnessjuka.

Men är den slutströms nödvändig: han var ansvarig, därpå väntade han dö.

Att döda Kürten möter icke problemet. Vilket problem? Jo, Hur ska en stat som bestämmt efter tveksamhet driver in på den moderna utvecklingen att rationalisera och djävuliska krigsberedskapen till stordrift med en oerhörd kapacitet i avverkningen av människoliv per man och timme, hur skall den kunna hindra människor av Kürten ty inte få finansieras och fråp att ta metoderna i bruk för privatlivet?

SPANIEN har Senorita Victoria Kent en av nya republikanska regeringen blivit utnämnd till generaldirektor för fångvärdan. Sådant kan ske i ett land som har rykte om sig att hålla sina kvinnor strängt utanför statens affärer. Liksom för god endast i laffbehandling jord, så komma kvinnorna att utgöra en endast vid revolutioner. En jord som är mossig och genomdragen av ett gammalt rotsystem kan icke lämna plats för ny växt, det veta vi bäst i Sverige.

Om kausalitetsprincipen icke gäller, så måste vi anta att flera möjligheter stodo öppna för Spanien våren 1931. — Så mycket större hedrer ett land att ha valt vägen för en andra statskick genom en oblodig revolution. Vad man längtar att få bevis på är att icke vaneanderna nästlat sig in i den nya styrelsen och flyttat med sig dit den gamla militarismen och kolonialpolitiken. Om det nya Spanien startar en radikal ny internationell politik då kan det hända att folken i Europa börja intressera sig för den möjligheten till riddning från ett överhängande öde.

DEN LILLA HISTORIA som slutar detta försök till kronika säger väl ingenting varken för eller mot principen om lagbundenheten i orsak och verkan, men den kan få komma med änd, den har inerligt rökt signaturer under dess ensliga lektyr av engelska tidningar borta i landsorten.

Den svenska utställningen i London betyde, det framgick med all önskvärd tydlighet, en svensk bot och bättring från Stockholms tillnärmade synliga leverne. Dess föremål valdes ut efter andra principer som galdes över konstantverket och lyxproduktionen en förmålligare plats än i Stockholm, under det att den för de breda lagren avsedda billiga massvaran kom i yttersta rummet. Hur förlufbad till bina då ej att i engelska tidningar finna denna mening: det är inte de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick gick i samma riktning. Den gick förut till de svenska visnar som är så intressant, det har inte de utpräglat nationella särdrag som svenskarna själva se hos sitt konstantverk. Men vad som är intressant och vad som vi kunna lära av, det är den svenska principen att rikta in arbetet på att förädla och fullkomna den billiga industrivarun. Publikens smick

Vi anteckna från riksdagen...

Husmödrarnas utväg.

För de senaste debatterna i riksdagen kan det vara värt att peka på ett beslut, som utifrån den negativa ståndpunkt som riksdagen intog, bör giva de svenska husmödrarna ganska mycket att tänka på. Förstnämnt är de fakta beslutet råk. Man skulle nästan kunna säga att husmödrarna fått en liten nådadt att frivilligt reglera arbetsförhållandena på det område, där de ha så gott som oinskränkt makt som arbetsgivare. Nämligen ifråga om det husliga arbetet. Men om nådaden förtsittes så ha vi mycket snart en lagstiftning som kommer att gälla hemmet — vilket naturligtvis intet och för sig betyde var innebära något så omöjligt att fördraga, men som för alla människor med oregelbundna vanor och dåligt sinne för tid kan bliva ganska påkostade.

Frågan om lagstiftningsåtgärder för reglerandet av hembiträdenas arbetstid, utbildning, löner etc. har beretts inför riksdagen genom en motion från socialdemokraterna, vilken visserligen endast gick ut på en utredning om dessa förhållanden, men som givetvis ytterst syftar till lagstiftning. Man får i motionen en ganska skrämmande bild från detta arbetsfält, som tydligen förr eller senare kommer att övergivas av alla kvalificerade arbetskräftor här i landet liksom i ex. i Amerika. Orsaken är först och främst, att husarbetet aldrig betraktas som ett yrke, till vilket utbildning och duglighet fördras och att dessutom kontrasten mellan förhållandena å ena sidan på arbetsplatsen i hemmet och å andra sidan i fabriken, affären eller på kontoret är så oerhörd skarp. De siffror, som hämtats från Stockholms stads arbetsförmedling under januari månad, där 874 anmälda hushållsvisare motsvarades av 356 sökande, visar ju alldeles påtagligt, varthän utvecklingen går. Trots att det råder stor arbetslöshet på andra områden, vilka ha depressionen över oss, få således hembiträdesplatserna stå obesatta. Det måste ju till stor del bero på att förhållandena många fall är oönskliga för de anställda.

Man fick under riksdagsdebatten ett litet stockpår från en undersökning, som verkställts av Stockholms hembiträdesförening för att uttröna förhållandena och det visade sig då, att den gamla goda tiden lever kvar i mycket stor utsträckning. Det finns hembiträden, som har 12—14 timmars daglig arbetstid, sovrum i veckan ledig, för att icke tala om de många hänsyn, som det anses tillbörligt att ett hembiträde iakttaga gentemot sin arbetsgivare.

Men saken har även en annan sida, som motionen ävenledes tagit sikte på. Det gäller utbildningen. Man önskar få till stånd en grundlig och ordentlig utbildning för hembiträden för att därmed skapa en tradition, från vilken förhållandena kunna regleras och diskuteras. Som det nu är, består ju hembiträdeskåren av en otroligt heterogen samling, från den verkligt kvalificerade och dugliga yrkeskvinnan till den okunniga och häglösa femtondringen, som inget annat kan och därför för anses bäst placerad på en hushållsplats. Duger man som kvinnan inte till något annat här i världen, så duger man under alla förhållanden, utan kunskaper och utan intresse till att sköta ett hushåll. Det är denna

förlegade och oriktiga uppfattning som man gärna vill komma till livs med krävet på en ordentlig utbildning.

Utbildningen kan naturligtvis tänkas ordnad på många olika sätt, och man saknar ingalunda goda förebilder från utlandet, där denna fråga så gott som överallt står på dagordningen. I Tyskland exempelvis har man uppdragit åt särskilda husmödrar att under kontroll i sina hem utbilda hembiträden, i England åter har man praktiserat ett annat system med små individuella hushåll för de unga flickorna som först fått en tids utbildning i en hushållsskola. Men under alla förhållanden tycks det behövas ett statligt ingripande för att få till stånd en grundlig utbildning för dem som icke ha råd att anställa finkänsningen och den in- och utskickade kokkonsterna utövare vid våra otaliga hushållsskolor och pensionärer. Det bör kanske här inflikas att det finns redan nu vissa yrkeskåren även för detta arbete, men långt ifrån i den utsträckning, som skulle vara behövligt.

Efter utskottets avstyrkande fanns emellertid inte stora förhoppningar om att riksdagen denna gång skulle gå med på dessa krav. Motionen utvaldes också med 13 rösters övervikt i andra kammaren. Herr Magnusson i Skövde, som förde de rådighågets talan i riksdagsdebatten, motiverade emellertid sin ståndpunkt något långsökt med att beklaga de husmödrar, som i en framtid skulle behöva anställa hembiträden med begränsad arbetstid, lagstadsdag semestrar, avtalslösa löner etc., emedan de då skulle få så litet hjälp av sina hembiträden, att de till plant ingen nytta vore. Det är onekligen en årlig självs beklämelse om att hembiträdena nu utnyttjas till det allra yttersta på många håll eftersom man endast syftar till en arbetstid på 8—10 timmar. Frivillighetsväg, som förordades av motionens vederskare har ju legat öppen så många år, att man tycker den skulle kunna beträddas av något fler fjät än vad som tycks vara fallet.

Vi återkomma till debatten i första kammaren.

En framtidsrörelse.

Elidbegagnelseföreningen, som för en året fick sitt anslag av riksdagen, tycks i år gå miste om detta, ty andra kammaren har avslagit motionen om 5,000 kronor till föreningens propaganda. Första kammaren har emellertid bifallit den, varför frågan går till gemensam votering. Vad som föreligger måkligt i en fråga som denna är de många oförmåga att se den rent praktiskt. Man envisas att betrakta den som en känslös eller som en de större städernas speciella rörelse, för vilken landsbygden saknar all intresse och därför heller inte har lust att lämna några pengar till. Man önskar inte se att detta är framtidsansätt att lösa problemet om kyrkogårdarna och att det därför är ett allmänt intresse att rörelsen vinner så snabb och värdig utbredning som möjligt.

Infråga om arbetskonflikter.

Ett betydelsefullt tillägg till lagen om medling i arbetsstvister beslöt av andra kammaren sent på natten efter den mödosamma dechargedebatten. Från socialdemokratiskt håll hade motionerats om skyldighet för förlikningsmännan

Krigstjänstvägrarna i Härnösand.

Sakta men säkert förankras pacifismens idé på folkhjäpet. Tron på militarismen och våldet börjar långsamt släppa sitt grepp över själarna. Detta framgår ej minst av det ökade antalet värpliktsvägrare i landet. Under innevarande år uppgår deras antal till femhundra, varav enbart i Angermanland över en femtedel, beroende på att pacifismen sedan gammalt är djupt rotad i Adalen. Företelesen har väckt undran och skräck i militära kretsar, och som alltid då rädslan får diktera en handling ha myndigheterna även i detta fall begått ett flagrant missgrepp, som på intet sätt kan stöja militariseringen, sjunkande auktoritet. Här syftas på den riksskandal, som utspelt inför inskrivningsrevisionen i Härnösand, med inkallelse och förhör av värpliktsvägrarna. Man måste vända sig både mot inkallsen som mot metoderna vid förhöret.

Revisionen utgjordes av två militärer, en läkare, två landstingsmän och en riksdagsman med landscekreterare Ragnar Stattin som ordförande. Av revisionens ledamöter voro två socialdemokrater. Ordföranden hade låtit inkalla 102 värplikts ungdomar, vilka av etiska skäl vägrat vapenöva sig, och föredragit att tjänstgöra 120 dagar längre tid med civilt arbete. Sammanträdde på gick inför lyckta dörrar i tre dagar. Varje värpliktsvägrare inkallades var för sig för att besvara de frågor ordföranden riktade till dem i anledning av deras vägran att bära vapen. Vilken uppfattning fanns sekretären hade om ungdomarna framgår på ett nästan drastiskt sätt av det förhållandet, att även avtalat med stads borgmästare att hålla polisen i beredskap i händelse av oordningar.

Polkarna voro dock, enligt vad en ledamot av revisionen, riksdagsman Ernst Berg, försäkrat, genomgående präktiga och stilliga. Han hade varken iakttagit någon berusad eller hört någon glöplod bland dem. Därmed byro de flesta ett freds- eller nykterhetsmärke i rockslaget. Flerntalet voro från den rena landsbygden och deras föräldrar hörde i många fall till de friminnade eller bondeförbundarna. En av de fem vägrarna från Medelpad var exempelvis som till en i landstinget av bondeförbundet invad jordbrukare. Samtliga hade även klara papper.

Förhållsledaren uppträdde på ett

att vid en arbetstvist kalla bägge parterna till förhandling enbart på den ena partens begäran, även om tvisten icke kunde tänkas leda till större konflikter. Under nuvarande förhållanden får detta endast ske när man står inför omedelbar arbetsnedläggelse av större omfattning. Naturligtvis gick högen emot och naturligtvis sökte man hitta lämpliga skäl, men fanns endast de obotfärdiga förhinder — medlingsinstitutionen skulle bevaras kunna lida avbräck i auktoritetiv hänsen. Förslaget gick emellertid igenom, vilket med tillfredsställelse antecknas, därför att varje om än aldrig så liten åtgärd vilken kan minska risken för långa och ödeläggande arbetskonflikter, bör nog tillvaratgas.

Till skydd för värnlösa.

Ett ärende, vars avgörande är väl värt att uppmärksammas är revisionsförslaget om kontroll över enskilda barnhem och förörringsanstalter. Detta har bifallits av bägge

synnerligen brutalt och kränkande sätt, mot vilket de socialdemokratiska ledamöterna nedlade en energisk protest. Här Stattin skrek och gastade mot envar, stirrade dem strängt och nära i ögonen, samt försköte överrumpla dem med en störskrak av olika frägor. Stod en yngling icke i giv akt röt här Stattin: stå rakt! och fick han ej omedelbart svar på sina enafaldiga frågor kommande rade han: svara, svara genast! In- kvistoriskt sporde han: har ni skrivit det här intyget? och på det jakande svaret kom en kränkande beskyllning: det har ni inte, det!

Många spetsfundiga frågor framställdes. Vad menar ni med samvete? Om ryssen kommer och tar industrien, sågverk och fabriker, skulle ni ställa åse det? Skulle ni utan att skynda till hjälp kunna se ryssen merda er mor och skända er syster? Tycker ni det är så dåligt här i landet, att ni ej anser det värt att försvara? Tror ni det blir ett himmelrike på jorden om ni lämna fosterlandet i sticket? Pojkarna gävo klart besked, och en del framställde motfrågor, vilka i hög grad förbyrlade ordföranden. Man underströk att man inte trodde på militarism och våldsmedel som fredsgaranti och man deklarerade sin tro på de moraliska krafterna som det bästa försvar.

Förutom ett tretioåttal ungdomar, som av religiösa skäl vägrat och därför ej blivit inkallade, blevo endast sex av de övriga frikallade från vapenövningarna. Mot denna flagrant rättskränkning anmälde revisionens socialdemokrater sin reservation, med understrykning av att de ansågo sig lagligen förpliktade att förändrat bitalla sökandens framställning. De hade ej kunnat finna att revisionen anfört någon omständighet av beskaffenhet att det motiverade majoritetens beslut. Utan att ingå på de skäl — heter det vidare — som kunna motivera nys nämnda beslut, ha vi likväl ansett oss skyldiga till protokollat låta anteckna att ansökningshandlingarna utan meningsskiljaktigheter befunnits vara i författningens ordning tillkomna och avfattade samt även i övrigt fullständiga. På grund härav av åro vi förhindrade att för vår del medverka till den rättlöshet varit sökandena genom berörda besök kommit.

Ärendet går nu till regeringen, men det kan ju hända att även riksdagen

kammarna och man må hoppas att det med den noggranna och offentliga kontroll, som därmed möjlighets över dessa privata sjukhem av olika slag, skall kunna sättas en spillr för dem, som av rent vinstintress dragit fördel i synnerhet en ensamma mödrars belägenhet. Då och då har upprärande historier nått pressen om det hänsynslösa sätt, på vilket många ockrat på den ensamma moderns fruktan för skandal och hennes oförmåga att tillvarata sina och barnets intressen. Men de ojämförligt flesta ha föredragit att tuga och lida.

Skola kyrkorna stå öppna?

Bland mängden av avslagna motioner bör den mycket omedelbart Norlingska motionen om prästernas skyldighet att hålla kyrkorna öppna för frikyrkliga samsfundus guds tjänster antecknas. Eftersom de frikyrkliga själva betackat sig för förmånen på ett mycket tidigt stadium av ärendets behandling, så föll frågan utan ett ords debatt.

Från första maj till årets slut kostar

Tidevarvet

endast kr. 4:—

Insend prenumerationsavgiften på postgironummer 1544

Tidevarvets exp. Stockholm 2, så erhalles tidningen varje vecka i korsband

vill yttra sig i frågan. Händelsen är en ypperlig illustration till den mentalitet som existerar i militära kretsar, och med vilka medeltida metoder man tror sig kunna bekämpa de pacifistiska idéerna även inom ett demokratiskt samhälle. Militarisens försvarare och våldstänkens bärare ha tydligen ingenting lärt av allt det som skett och sker bland folkets breda lager, där strävandena att ersätta det militära försvarsväsendet med andra fredsgarantier vunnit en allt starkare resonsans. Svenska folket måste med kraft reagera mot även den civila myndighetsens preussiska metoder och med styrka slå vakt om rättssäkerheten i landet även då det gäller hätnas i fredstid, vilka i levande gärning söka förverkliga sina ideal. Fredens folk måste vara i sin vakt.

Mz V.

Vi stå till tjänst

DAMKONFEKTION

DAMKONFEKTION

Klädnagar, färdiga och på beställning. Underkläder och strumpor m. m. SVENSKA SVENSKO LINGON 9—11. Tel. C. 576.

Kappor billett

direkt från fabrik. Även beställningar Kontant och avbetalning. Treveckedag 7, 11, 12 (vid Kommanntorg). Telefon 47 35.

Kemisk tvätt, Färgning, Pressning

SÖDERMALMS PRESSNINGSATELJÉ
BLEKINGEGATAN 20
Söder 185 76.

C. M. OLSSON

Stockholms äldsta märksfabrik Tegnelunden 12. Telefon: 865 48
Märksce Parfymner Bådsdufter Pressninglar

Parfymmagasin S. Gustafson

BIRGERJARLSGATAN 26.
STORT och VALSORTERAT LAGER.
Tidevarvets lämnar behålla 10 % rabatt
Tel. Noor 127 18.

ELISABETH M. GLANTZBERG

SY- och VÄSKOLA

Kurset i klädbömsad, linnesömsad, broderi och konstvävad. Beställningsledning för klänningar och barnkläder. Mattor, möbelyg och gardiner utföres för speciella rumsintrier. Förslag på begär.

Elisabeth M. Glantzberg.

Artillerigatan 30.

Tel. 764 49.

Sigmund Freud 75 år.

Den 6 maj fyller Freud, psykoanalytisk skapare, 75 år. Det torde icke vara överdåd att säga, att ingen nu levande person utövat ett så stort inflytande som han.

Psykoanalytisk uppkomst brukar man datera från år 1895, då Freud tillsammans med en annan wienersläkare, Josef Breuer, utgav ett arbete benämnt »Studien über Hysterie», i vilket flera sjukhistorier meddelas. Den teori som detta arbete ger uttryck åt var livväl väsentligen Breuers. Ett fall som denne redan på 80-talet behandlat gav nämligen anledning till att under hypnos försöka komma de hysteriska symtomen på liv och utreda deras härkomst. De iakttagelser som meddelas i det nämnda arbetet tillsammans med uppslag som Freud på annat håll vunnit vid iakttagelse av hypnotiska och posthypnotiska fenomen gävo honom emellertid idén till den metod som han kallat den psykoanalytiska.

Den Breuerska metoden förutsatte, att patienten kunde hypnotiseras och att han under detta tillstånd erinrade sig omständigheter som voro förknippade med symtomens uppkomst. Den medförelse beträffande äro, att den sjuke »avagerade» s. k. inklämda affekter. Freud övergav snart denna metod, dels därför att endast få patienter kunde komma i så djup hypnos som var nödvändigt för att vinna resultat och dels därför att en stark och varaktig bindning vid läkarens person var villkoret för att det goda resultatet skulle åga bestånd. Vid psykoanalysen som föresiggår i fullt kvat tillstånd låter sig denna bindning lättare behållas och utan skada för resultatet lösa, i det den diskuteras på samma sätt som andra symtom. Analysen går till på det sättet, att patienten associerar fritt och utan förbehåll, säger vad helst som faller honom in. Därigenom kommer man småningom in på de omständigheter som hänga ihop med sjukdomens uppkomst. Läkarens uppgift är framför allt att undanröja de motstånd som regelbundet uppträda. Att gå närmare in på tekniken skulle föra för långt, och jag hänvisar därför till Freuds egna skrifter.

Psykoanalysens första upptäckt var den, att de neurotiska symtomen äro att uppfatta som misslyckade försök av konflikter mellan ur medvetandets undanträngda drifter inom personligheten och undanträngda tendenser. Var kultur har, som Freud på ett övertygande sätt visat, till förutsättning övervinandet av vissa drivimpulser, som skulle göra samlivet människorna emellan omöjligt, om de fritt ginge fria sitt spel. Dit hör dels en del sexuella, dels kriminella tendenser. I det ovannämnda arbetet »Studien über Hysterie» talas mycket litet om betydelsen av sexualiteten. Breuer vågar sig icke in på detta område. I Freuds bidrag spela de emellertid redan en viss roll. Längre fram kom han mer och mer till insikt om

Sigmund Freud.

nödvändigheten att studera densamma. Att han icke, som eljest tiden sed var, vände för detta viktiga område, har varit en viktig orsak både till hans framgång, när det gällde att förstå neuroserna, och till det fiendliga bemötande han länge hade att utstå.

Under normala förhållanden tillfredsställer människan sina drifter, i den mån detta låter sig göra, undantränger fullständigt andra som icke äro socialt värdefulla, eller och behålls hos dem medvetet eller »sublimeras» dem, d. v. s. inriktar dem på mål som ur samhällets synpunkt äro oantastliga. Den neurotiske misslyckas i mer eller mindre grad i dessa avseenden. I symtomen kan man visseligen skönja försök att finna uttryck för drivimpulserna, men detta sker på ett ofullständigt och förvridet sätt. Ätt en viss drivföreställelse vidläder symtomet, bidrar dock till att den sjuke, utan att förstå det, till en viss grad hänger fast vid sin sjukdom (»die Flucht in die Krankheit») och detta även om han söker bot för densamma på grund av det lidande den bereder honom. Behandlingens uppgift är att visa patienten arton av hans sjukliga inriktning och göra honom liktill med den friske i förhållande till driftlivet.

Med psykoanalys behandlas icke blot hysteri utan även andra neuroser, t. ex. ångestneuroser, tvångs-tanksjukdom m. m. Men den har icke betydelse blott för behandlingen av utpräglat sjuka. Om man betänker, att den ger det mest ingående kända om det mänskliga själslivet, som står att vinna — och detta gäller icke minst den barnliga psyen — förstår man, att den måste utöva inflytande på alla områden som beröra detta. För pedagogiken och samhällslivet har den redan ådagalagt sin betydelse. Särskilt på det förstnämnda området har, utom Freud själv, talrika författare belyst problemen, t. ex. Aichhorn, Anna Freud och Zulliger. Den sistnämndes bok »Gelüste Fesseln» har under titeln »Gör oss fria!» på Tiden

förlag nyligen utkommit på svenska.

Genom rön som vunnits vid analyserna har en vetenskap, den psykoanalytiska vetenskapen eller vetenskapen om det omedvetna psykiska byggts upp. Den betydelse denna vetenskap kommer att få är ännu omöjligt att överskåda.

Man skulle få väntat sig, att en upptäckt av så vittgående betydelse som Freuds skulle ha fått ett gott mottagande. Detta har emellertid icke varit förhållandet, utan psykoanalytiker har haft att kämpa med ett intensivt motstånd både från läkare och lekman. Freud har emellertid tagit detta motstånd lugnt och ihärdigt arbetat för vad han ansett som sant och rätt. Han har i allmänhet icke ens brytt sig om att bemöta de beskyllningar som riktats mot honom, då han ansett sig att behöva viktigare angelägenheter att besätta. Man kunde på honom tillmäla Stjernhjelm's ord: »Månan i tyshet går sin gång och achtar ej hund-glås». Så gör en lastlös man, som årliga leverer i stihlet, ler då gabbarna-glantz och klaffare-lunga förachtar.»

Storsten kring psykoanalysen har emellertid i väsentlig mån bedarrat. I vetenskapliga tidskrifter bemötes Freud numera i allmänhet med en helt annan respekt än ännu för tio år sedan var förhållandet. Han har utnämns till hedersborgare i Wien, och i fjortio delade honom tyskarna en utomordentligt utmärkelse, nämligen Goethepriset. Även dagspressen har i utlandet i betydlig grad ändrat hållning. I vissa av »Kungl. huvudstadens» dagliga tidningar finner man emellertid fortfarande då och då glirringar och invektiv liknande dem som förekomma på kontinenten i psykoanalysens barndom.

På högtidsdagarna komma livligt röster av detta slag med säkerhet att nedtydas av den kör av tackbeger och beundran som från alla världens kanter strömma till den store mannen i Wien.

Alfhild Tamm.

Rytmik.

Dagen efter Lilla Cassels dansafton i musikiska akademien i förra veckan, gav de dagliga tidningarna ett allmänt eko åt det livliga uppskattande, som vid debuten mötte den unga danskonstnärinnan. Man talade berömdande ord om graciosa armrörelser, gossaktig spänstighet och konstnärlig redigering. Man erkände en mer än vanligt förmåga att gestalta toner. Det var glädjande att konstatera ett så allmänt gillande av vad Lilla Cassel genom naturlig begåvning och ihärdigt arbete näst fram till sin. Men för den, som närmare känner hennes dansstämhet, ligger berömmets största värde i det offentlighetens ljus, som därmed kastats över hennes pedagogiska verksamhet.

Den rytmiska gymnastiken och den konstnärliga dansen blir ju med varje år en alltmera erkänd länk i den betydelsefulla kedja av föreläsningar — fri målning, fri skrivning m. fl. — som utlöser fantasi och friger skapande kraft hos barn och vuxna, en nödvändig motvikt mot vårt lidande mekanisering. Rytmiken har till fördelem framför de andra att jämte

Eva Arads: Triumfatorn. Tidsatir. Föreläsning förlag. 4:—.

Denna satir är så bitande, som man gärna kan önska sig. Mycket litet av det gamla välordnade samhället och de borgerliga sedererna lämnas oangripet. Totalt kan stundom synas väl hätskt. Även i en satir önskar man sig ju något av den humor, som kan le åt livets alla vidrigaste sidor. Men å andra sidan finner man en underström av gripenhet, som försonar mycket.

Det värsta Eva Arads lyckas tycka är frasen, dogmen, ordet, som öfödar livet och själviskheten, som låtsas sig vara altruistisk.

Frasen möter hon i kyrkans förkunnelse. Hon lyckas närmast vara kristen socialist, och gör begär av kyrkan att den skall göra bergsprenterande förkunnelse om de fattigas salighet till mer än ord. Frasen möter hon också i nationalekonomien. Dess termer lyckas blott vara till för att snärja ett omutligt inre kvar. Över människorna ha fraserna en suggestiv och fördomande kraft:

»Den som var dum och leg, han kallades av mig för »snäll och hygglig», om tusenden enade sig om en dumhet, då var det blott tal om »en omedsak», och om en hel stal slungade sig in i därskap, då hette det »ära och tapperhet».

»Men bäst var det ändå, när hela mänskligheten kört fast i det dumtydiga då var det ett utslag av »en orubblig».

Med dessa ord konstaterar djävulen lugnad slagordens oerhörda inflytande över sinnen. Att författarinnan vill låta sin djävul tvivla på nationalekonomiens »orubbliga naturlagar», är uppenbart.

Själviskheten möter man som en förkunnelse i det offentliga livet. Där är den effektiva människans affär.

sin andliga uppgift även ha en rent fysisk. Den tar hela världen i anspråk och blir därigenom en välgörande avspänning från den dagliga silvarns arbete och bekymmer. Man önskar livligt att den kunde bli en större allmänhetsegendom. Inte så att alla utbildas till danskonstnärinnor och begär applåder i akademien. Men så till den allmogets rytmiken — som är till för utövarens och inte för eventuella skådarens uppbegge — kunde tjäna mängden som den källa av levande västen den i själva verket är.

Ett nytt rytmikintresse är en glädjande tillbyggnad på vägen som leder till det allmänna åtnjutandet. I synnerhet när det ledes av en kraft som Lilla Cassel. Hon vill låta sina elever lemnas fullständig utslappning och förmågan av medveten rytmisk vridning mellan spänning och avspänning. Hon söker göra dem lyhörda för kroppens naturliga rytm. Äro okonstnad och livet kommer till dig», kan sättas som motto för hennes system och hon röjer sitt samband med all »ny skola» i tydlig strävan efter ett utfrån lära, men i stället friska dem för eventuella skådarens skapande som äro till varje människas och låttast åtkomliga för barnen.

Det vore önskvärdt, anser Lilla Cassel, om hos oss — liksom det till en viss grad skett i Tyskland — den nya generationen i stor och allmän utsträckning kunde bli delaktig i den rytmiska plastiken. Alla ha rätt till den uppodlade smaken för vackra rörelser och musik som den ger. Och till den djupare förståelsen av konst. Den som själv med sin kropp kan avbilda muskens rytm i den moderna idén i en bildad bättre, än den som endast lårt abstrakta lekser om ställningens jämnhet. Riksen som konstnärligt bättre behålls en dikt genom sin förmåga av rytmisk inlevelse.

Konsten är oansen i vår mekaniserade tids åker. Vågarna till oss äro många, men den rytmiska plastiken säkerligen en av de viktigaste.

E—A R.

En tidsatir.

moral. Det är pressens moral. Men överallt är denna moral maskerad. Ingenting åldar lyckas icke skaffa sina arbetare de nödvändigaste skyddsanordningar. Bolagsherrarna anse sig på något långt mer än rimliga krav kunna fördrå, när de bestokat en hederlig begravning av den döde arbetaren. Men när de bli lurade att tro, att konkurrenterna ha skyddsanordningar, låter det helt anorlunda. Varför har man inte sagt det tidigare! Ty att det är konkurrenter i Australien och sålledes ingenting att räkna med, det tänker man sig ej. Den farliga risken kan föreligga, att ens närmaste affärsfiende är bättre rustad gentemot arbetarnas risken än man själv. Och inför konsumenterna gäller det att bevara skenet av människovärdighet.

Ingenting åldar går under på sin äkta altruism. Han fångas en förtärrig närger. Man lyckas få honom nummerad, och när han sedan förklarar gudets värdefullhet och säger, att »det enda som kan rädda, det är varken mer eller mindre än en andlig revolution», så skratta människorna åt honom. Och djävulen reser nem till sitt Skallob och finner allt gott.

Men destförinnan har satan åtminstone till en tid kvat en ung flicka, som börjat tänka över det orättvisa i sin ställning som arbetsförlösare och välutserad i en värld, där så många svälta. Hon har ej hårdt ut mot all den kyla och likgiltighet som mött henne i hennes övertygelse, att världen behöves bli ärligare och mindre självisk. Hon försöker säga sig, att hon tar allting för allvarigt, hon är trött, och hon är upp.

Det är en mörk skildring av en tanklös, självisk överklass man får i Triumfatorn. De egentligen enda ljusglimtarerna komma från småtfolks värld. Den naiva hjärtgodheten hos den gamla gumman, som varit på nationella ungdomsförbundets möte, verkar som en befriande synpunkt i allt detta mörka.

Triumfatorn är således ej någon rolig lektyr. Man tar den icke med sig på en semesterresa. Men att det är en tankeväckande bok, som, trots vissa svagheter i formen, kan fånga ens intresse, det torde vara obstridligt.

Carl Elof Svenning.

Ny fredstidskrift:

Mellanfolkligt samarbete

Informationsbyrån »har all heder av sin tidskrifts introduktionssummera».

Social-Demokraten.

»Ett initiativ som detta måste väcka intresse och stöd i våra kretsar.»

Sv. Morgonbladet.

»Det vore önskvärdt, att den kunde frägas om i våra kretsar av vårt folk, den värdefulla och billiga läsning som den erbjuder.»

Karlstads-Tidningen.

... utmärkt och väl dokumenterad uppsatser... en stor uppgift att fylla.»

Arbetet.

Under år 1931 utkomna 8 nummer.

Pris kr. 4:— för år 1931.

Prenumeration kan ske genom posten eller genom insättande av prenumrationsbeloppet i Informationsbyråns postgirokonton n. 50990.

Informationsbyråns för fredsfördrag och mellanfolkligt samarbete.

Lilla Nygatan 4, Stockholm. Tel. 138 09.

Ida Norman = Skomagasin
Humlegårdsgatan 6 • Tel. 786 15

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

REELA VAROR Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5 % rabatt

LAGA PRISER

LÖWENDAHL'S PÅLSVARUAFÄR
Rensjärnsgatan 30, STOCKHOLM
Telefon: Söder 145 88

RAVAR, COLIEER och LOSA SKINN till synnerligen billiga priser. Beställningar emottages och alla slag av reparationer utföres.

Skyddslagstiftning Låt oss gå halva vägen var. eller fritt val.

Lantarbetarbestäderna under debatt.

Den brännande frågan om skyddslagstiftning för kvinnor tas upp av fru Signe Vessman i en artikel om Skyddslagen i Morgonbris majnummer.

Fru Vessman framhåller bl. a. att den rörelse som just nu givit anledning till den hela diskussionen om kvinnans rätt och frihet till arbete, otvivelaktigt är Open doors och påpekar också sådant som Open doors om fullt tillräckligt mellan könen ifråga om rätten till arbete, ansvar och lön på det stora flertalet verkar rätt så utmanande och obegränsat. Den socialdemokratiska kvinnointernationalen har också gått ganska hårt emot denna rörelse, då arbetarkvinnorna i den sett en fara till motverkande av skyddslagstiftning för de inom industrin arbetande kvinnorna. De socialdemokratiska och fackligt organiserade kvinnorna i Sverige ha förhållit sig mera passiva till Open doors arbete och idéer.

De svenska arbetarkvinnorna hysa i dag som för tjugofem år sedan samma mening mot för ensidig särslagstiftning. Naturligtvis förordas för endast kvinnorna bland dem fortfarande sina omvårdande verksamheter, men samtidigt betonas de kravet på moderskapskydd, berättigande till sex veckors ledighet efter barnsödd kompengensard med en lön för knäppt tilltagen moderskapspenning. — — —

I ett hänsedd sammankallat våra meningar med den feministiska organisationens program, fortsätter fru Vessman i ett annat avsnitt de därifrån, särskilt i det fall då det säges, att frågan om arbetslösa före och efter försörjning skall beröas på arbetsrättens egen vilja här till.

Vad är då Open doors uppfattning på dessa punkter?

Tidevarvet vänder sig till den nybildade svenska Open door-gruppen vice ordförande, advokat Eva Andén, för att få höra den sidans synpunkter.

— Jag är mycket tacksam och glad, säger advokat Andén, att Signe Vessman som slutligen i sin artikel uttalar, att de svenska socialdemokratiska kvinnorna vilja ha samma beföringmöjligheter, lika lön för lika arbete som männen och rätt till arbete, därför att det sammankallat med Open doors syften. Att Signe Vessman sedan i artikeln gör gällande, att soc.-dem. kvinnorna skulle ha olika uppfattning mot Open door-gruppen vad beträffar kravet på moderskapskydd, torde bero på ett missförstånd, vilket hon delar med många andra, men icke desto mindre ägnat att väcka förvåning. Open door är visst icke emot moderskapskydd, utan tvärtom för ett sådant. Men under sådana former att det icke handikapar kvinnan i hennes arbete eller sätter henne i en sämre ställning. Open door utgår från att modern skall ha rätt att själv avgöra, under vilken tid hon vill fortsätta att arbeta före och efter barnsödd. Den utgår från, att om det ekonomiska understödet eller kompensationen i övrigt, som hon erhåller under ledighetstiden före och efter barnsödd, göres tillräck-

ligt stort och hon får ledigt under betryggande garantier för återhållande av arbete, den arbetande modern som regel också skall ta en önskvärd vila från arbetet för att sköta sig själv och sitt barn. Open door utgår från att det är modern som skall avgöra, om hon skall fortsätta sitt arbete eller ej, och avgöra om hon kan reda sig på erbjudet understöd under ledighetens och kärnans sig skyddad att återgå till arbetet eller om det är för henne och barnet fördelaktigare att hon behåller sitt arbete och sina inkomstmöjligheter i stället för att låta till ett knäppt understöd och med risk att arbetet går ifrån henne.

Open door vill skydda de arbetande modernna mera än den nuvarande skyddslagstiftningen och dess företrädare fru Vessman och andra. Open door talar icke som fru Vessman i detta sammanhang om sen icke för knäppt tilltagen moderskapspenning. Open door är icke så bligysam, den vill tillräckligt understöd för att fullt kompensera modern för de ekonomiska nackdelarna av en ledighet. Regulatorn för bestämmandet av ett sådant underhållsbidrag måste vara smidigt och anpassat efter olika förhållanden. Och denna smidiga regulator måste enligt Open doors mening vara den naturliga instinkten och fria valet hos modern.

Open door kan icke undgå att se givet av att en t. o. m. icke för knäppt tilltagen moderskapspenning med tillföljande tvångsleddighet skall komma att driva den nödvärnigeda moderna in på oskyddat och farligt arbete än hennes ordinarie yrkesarbete.

Det är inte Open door och ännu mindre något feministiskt principrytter, som drivit fram diskussionen om kvinnornas ekonomiska likställighet med männen. Det vore att tillmätta Open doors anhängare alltför stor betydelse. Det är djupare och starkare krafter i samhället, av delvis ekonomisk, delvis annan art, bl. a. moralisk, såsom ett rättfärdighetskrav.

Aven om nu det socialdemokratiska partiet har låtit binda sig i hitberörande frågor, tv i val hoppas att det är gordiska kvatvorn som kunna huggas av.

Signe Vessman konstaterar att den socialdemokratiska kvinnointernationalen gått ganska hårt emot de krav, som hon härovan uttalar vara de svenska socialdemokratiska kvinnornas och Open doors. Vore inte detta ett skäl för de svenska socialdemokratiska kvinnorna att ansluta sig till Open door-gruppen, som just representerar även deras krav! Allra helst, som de icke för dessa sina krav torde ha stöd hos majoriteten av

För några dagar sedan föll en av arbetarna i vår hand ett brev från en arbetsfästna före i Småland, vilket uttalarde den hjärtligaste beaktelighet över att hon fått ett rum och kök till sig och sin familj — de andra arbetarna hade för det mesta rum utan kök. Visserligen blev det trångt nog ändå, ty familjen bestod av 7 personer, men hennes tillfredsställelse var omisskännlig och äkta, hon hade tydligen fått allt hon eftersträfvade. Men den som hade tillfälle att i dessa dagar bevista den konferens för landsbygdens bostadsfråga, som av Centralförbundet för socialt arbete har hållits i Stockholm med representanter från hela landsbygden, den fick ett oerhört starkt intryck av att anspråket måste sänkas betydligt under denna nivå, men ändå vara ämnade att väcka tillfredsställelse.

Värdet av en konferens som denna ligger naturligtvis först och främst klart, att tväna parter, som annars ha svårt att komma till tals med varandra i framgångsrika synpunkter och tala fritt ur hjärtat. Svar gavs på många frågor, problemen dryftades och mycken sammanträngd bitterhet fick utlopp. Under de många sagda men ofta ganska skarpa diskussionerna. Från arbetarsidan tvekade man inte att erklaria jordbrukets stora svårigheter just nu, men också från arbetsgivarnas håll röjdes en önskan att gå tillmötes på halva vägen.

Att referera de två dagarnas föredrag låter sig icke göra men låt oss kasta en blick på de olika problemen som dryftades. Ett föredrag som gav stöten till en livlig diskussion var hemkonsulent Ruth Jonssons föredrag om Hemvärden's höjande. Kanse ett föredragshållaren till stor del missförstått de hennes i och för sig riktiga uppmärksam till landsbygdens kvinnor att genom rationalisering av hushållet, genom tillvaratagande av alla möjligheter ifråga om smådjurskötsel, trädgårdstappan

etc. söka höja hemvärden, fick ganska det beska svaret, att när man har händerna fulla med arbete för det absolut nödvändigaste, när bostäderna äro bristfälliga och allt annat än tilltalande belägna, när man saknar alla fördragsrum, kallare, garderobser och vind, då är det lättare sagt än gjort att ägna sig åt hemlivets lyftning.

Ett ur många synpunkter intressant anförande hölls av byråchefen Bergström, som framhöll att en verkligt rationell läneford för landsbygdens bostadsfråga måste skapas. Den fond, varur medel hittills endast kommit städerna tillgodo och som dessa nu i stort sett kunna undvåra borde rättvisligen komma även landsbygden till del. Men ur denna fond borde medel kunna erhållas icke endast till nybyggnader utan även till reparationer och vad som bäst behövs på landsbygden, till ombyggnad av gamla byggnader. Vad beträffar dessa ombyggnader framhölls från flera håll det nödvändiga i att söka åstadkomma enfamiljshus eller om detta visar sig omöjligt i varje fall ha skilda inläggningar. Naturligtvis påpekades den lyckliga lösning av bostadsfrågan som ligger i egenhänds försörjningsutbredning. Bland dem som understödde dessa och åtskilliga andra beaktansvärda synpunkter i sina föredrag var provinsialläkare H. Forsman, som talade om bostadsproblemet, hygieniska sida och lantbrukets sällskapsarkitekt, Gramén, som behandlade den byggnadstekniska delen därav.

Från de anföranden, som avslutade konferensen minns man den skänke jordbrukaren, greve Barnekovs inlägg, som bland annat berörde de olika anställningsvilkoren för lantarbetarna. Torparnämndens ansåg han, rätt och riktigt skött, vara en värdefull tillgång. — En form, som han själv praktiserat med stor framgång, var något som man närmast skulle kunna kalla en sam-

Ett våldsamt drama

ett skakande skildspel med få motstycken i världshistorien, skildrat med visionär kraft:

Den franska revolutionen

av Thomas Carlyle

skildrar på ett mäktigt, levande sätt denna en av de betydelsefullaste tilldragelserna i mänsklighetens historia.

Nu komplett på svenska.

Se den stora artikeln i förra numret av Tidevarvet!

3 vol. à 5.50. Inb. i ett band 21:—, halvf. band 24:—.

NATUR och KULTUR

mankoppling av statar- och torparnämndens. Den statare, som visat sig fullgod, fick en liten jordbit med ågerändring och hjälp med lån till det allra nödvändigaste i utrustningsväg. Försökade hade visat sig så utmärkt väl ut — då statarna arbetade med större lust och iver än någonsin tillföre, varför jordägaren inte ansåg sig lida någon skada utan snarare tvärtom. Som ett uppdrag i den önskan som nu råder ifråga om jordens ägande och nyttjande kan det kanske vara värt att diskuteras.

Konferensens ordförande, landshövdning Lübeck avslutade konferensen med ett anförande, i vilket han framhöll att denna fråga icke torde vara en storlekssida i ekonomiskt avseende, som man på vissa håll tror. Att avhjälpas de allra värsta missförhållandena skulle i alla fall vara möjligt och enligt en hastig beräkning kostade något på 20 milij. kr. Och det är just dessa påtagliga missförhållanden som skapar den djupa bitterheten och missnöjet. Naturligtvis bör det vara angeläget att dessa först och främst avhjälpas även om det är ett missgat till tro att en rationell och radikal lösning av landsbygdens bostadsfråga därmed kan anses definitivt avfärdad.

Yrkeskicklighet och konst.

En trappa ned, Artillerigatan 30 i Stockholm, befinner sig en liten butik med rött tegelgolv, där mattor, dukar, kuddar och andra textilier från Elisabeth Glantzbergs Sy- och Väskofabrik ställas ut för försäljning. Det är meningen att man där skall kunna finna de originella och prima saker som man söker, mattan till pojkmutter, sommarvarandans kuddar och dukar eller de vackra gardinerna och trasmatin till den självförsörjandes välrenade kula. Och man skall kunna få dem till övermåttig pris.

Frujen Glantzberg som har grundligt erfarenhet i facket efter tio års arbete i Amerika och i flera år vid Birgitaskolan i Stockholm, vill försöka få fram en vacker vardagsvara också på textilernas område. De petiga broderierna och ömtåliga tygera äro borta och man arbetar med de effekter, som materialet ger till skänks, med friska färgammansättningar och lättgjorda broderier i affären för smycken. Det är i affären för hamp, vävda kuddar med inlag av skinnremor, tillvaratagna bland körsnärernas oanvändbara rester. Klarbrunt eller grått skinn möt svarf är av underbar verkan! Det finns också små dukar och lappar till de moderna borderna, där man avstått från stora, vita dukar och enkelt och bekvämt låter det grova linnet i grått och citrongult, eller i skargult med snett tvånövergående broderier i olika färger utgöra dekorationen.

I Amerika finns en särskild industri för textilvaror till sommarvilornas verandor. Man väljer kuddar och mattor i hållbara kraftiga färger. Fastän vi i Sverige ännu inte gjort verandabörderna till en vana, förekomma i alla fall de svenska manliga socialdemokraternas.

Dörren är öppen. Vi Open door skola ta emot med ett gott handslag till beaktelse på inbördes hjälp.

beställningar på just sådana saker, som i allmänhet äro ganska tacklösa om tillverka.

De som vilja föremål, till vilka goda medarbetare bidraga med kompositioner, tillverka i väsklorna, vara lokaler befina sig i samma våning som butikens. Sykolan är en trappa upp. Där utbildas unga flickor i sömnad av alla slag under kursen på omkring åtta månader. Sömnad är för närvarande det yrke, säger fröken Glantzberg, där det ännu alltså finns möjligheter att få arbete. Den stora mängd förtäringsslag konfektion, som slagit inom i Stockholm på de senaste fyra, fem åren, och som fordrar yrkeskunniga sömmerskar, tar mycket folk, och det finns atteljer, som ta emot flickorna så fort de bli fördiga. Ett par års utbildning fordras i allmänhet efter att års arbeta betale innan de anses utlärda. Lönen under denna tid brukar vara omkring 25 kronor i veckan.

MÖTESPLATSEN

Nyradikala Gruppen

hade på tisdagen ärmöte i Stockholm. Därvid beslötts enhälligt att gruppen skulle såsom radikal förgrupp ansluta sig till Svenska Kvinnors Västerförbund. En interimskommitté på 10 medlemmar utsågs att vidtaga av beslutet förledda ändringar i förbundets stadgar.

Efter förhandlingarna slut vidtog en diskussion över ännu: Var utgå kvinnorna i fösterfödringsfrågan. Inledare var advokat Rolf Sijerstedt. Advokat Sijerstedts synpunkter åhördes med stort intresse och i den livliga diskussion som följde, med inlägg från de mest skilda håll, stöddes inledarens uppfattning i många vägande anföranden.

Det nya Reisen

Skeppbron 12—14, Stockholm.
Tel. Nannanrop: Hotel Reisen.

Det modernaste Hotellet
och ett av de billigaste!

Pris för enbarnrum kr. 6.50; för dubbelt, direkt emot i bad, tvåvåning, 6.50; tillägg för ytterligare i bad 3.—; tillägg för bad, utrustning eller best. 2.50.
Rejningsavgiften på rummen.

Redaktion: S. A. R. A.

Bland
tidevarvets
mest anlitade
boktryckerier står
Zetterlund & Thelander
fortfarande bland
de främsta

Radikal prispolitik,
kort leveranstid och gediget
utförande garanteras våra kunder.

SKEPPBRON 40 • STOCKHOLM
Telefon: NORR 311 80 (5 linjer)

IDROTTENS PROBLEM.

(Forts. fr. sid. 13)

Idrotten har saknat kulturella ledare, säger författarens språkörer, den av sin hälskada lidande idrottsstjärnan hr Kvickenberg.

Massan av trängsytta idrottsbarer har alltid haft övertaget. Idrottens idé, dess nytta, dess faror har aldrig fått utronas, all opposition har nedstytts. »Själva har idrotten på ett förunderligt sätt förvaltat sina förvilleler.»

Och så synas i sömmarna idrottens hälsobefordrande och karaktärsdannande betydelse. Idél svam-mell! Se på idrottsmännen, de är

Blekinge Länsförbund av F. K. R.
Höll sitt årsmöte i Karlskrona söndagen den 14 april under mycket god tillslutning. Länets alla föreningar utom en voro representerade. Länsförbundets ordf., fröken Ebba Holgersson, öppnade mötet med en påminnelse om att, som det står i visan, »de 8 åren äro gångna», sen länsförbundet bildades. Icke äro de »gångna i rosor» men de utgörä ett avslutat skede i länsförbundets historia, i det vi nu stå inför något nytt. Nya vägar måste sökas, och med förhoppning, att det nya måtte ge något för framtiden, hälsades deltagarna välkomna. De stadgegenliga årsmötessförhandlingarna uppskötes, och dagens huvudfråga, den om länsförbundets uppgående i Svenska Kvinnors Västerförbund upptogs till behandling. Ordf. inleddes diskussionen med ett längre anförande, däri hon klarlade motiven till den omvandling, som nu äger rum samt syftet med densamma.

En lång diskussion följde och som resultat ett enhälligt beslut att Blekinge Länsförbund skulle uppgå i Svenska Kvinnors Västerförbund. Därefter följde stadgegenliga årsmötessförhandlingar. Till ordf. omvaldes enhälligt fröken Ebba Holgersson, vice ordf. fröken Hedvig Falck, Karlskrona, sekr. fröken Maja Hansson, Jämshölet. Ordf. utsågs till kassör. Övriga styrelseledamöter: fröken Olga Herrin, Karishamn, fröken Magda Thulin, Ronneby, fröken Mat. Nilsson, Rödeby, fru Maja Johansson, Närtaby. Doktor von Sneider föreläste sedan om Sexuell fostran i hem och skola.

Maja H.

man njuter
det kaffet
som musik

Att dricka ett gott och välgott kaffe är som att lyssna till ett behagligt musikstycke. Det höjer stämningen och lockar fram det goda humöret. Harmonisk sammanställning, sakknugg och omsorgsfull rostning skapar

kooperativt kaffe

långt ifrån friska, de äro som bräckliga käril, som måste aktas för stötar, med rubningar i nästan alla kroppens funktioner, lytta och vanföra, hålla de bara en kort tid. Idrottens mörklar åringar miljoner icke bara kroppar utan även själar. Ty idrottsmännens andliga nivå sätter ej heller hr Kvickenberg högt, pekande på tecken till öarlighet, feighet, bristande kamratlighet, fåfänga och annat sådant.

»Den moraliska rutenheten tilltog samtidigt med idrotten.» Alla djupare synpunkter på idrotten äro de som för till rekordsiffror och målsiffror äro nya för oss och »idrottspressen tänker ej på annat än att räkna ner siffrorna över de uppnådda resultaten.»

Hans von Maries: Brottning.

Det pinsamaste är skoldrotten, pinsamt därför att ungdomen tror mest blåligt och blir mest dragen vid näsan. Kroppsligen först. Han pekar på hur vid en av Englands förnämsta skolor, Eton, där idrotten sedan länge varit huvudämne, lärjungarnas fysiska nivå endast kan jämföras med vad man kan få se hos barnen i Londons värsta slumkvarter.

Idrotten förfärr och fördummar och ger grus i hjärnan är nästa anklagelse. I stället för att befordra ungdomens sunda utveckling, förörkyes densamma. Ungdomen upplever ej längre någon fruktbarande sexuell kris. Under den tid då sexualiteten griper in och åtminstone hos pojkar börjar bli mer än ett halvt medvetet begrepp, håller idrotten dem upptagna, så att de inte hinna lägga märke till vad som försiggår omkring dem. De stanna i växten. Den inre spåsten försvinner från vår tids ungdom.

»Det är besynnerligt att tänka sig vår generations ungdom, som kallats

för den, som letar efter sanningen. Den kräver sanning till varje pris och så fick den idrotten, som var lögn — — — — — För framtiden skall den framstå som en vilseförledande generations ungdom.»

»Säg du de draglade djuren där innes, frågar idrottsmännen. De tävlande? Nej, de tävlande skall vi icke tala om. Men publiken? »Det värsta med idrotten är att publiken blir djur.»

Och så dör herr Kvickenberg av sin hälskada, men kvar står hans fruktansvärda anklagelse.

Författaren överdriver säkerligen. Men problemet är likafullt där. Ungdomsproblem framför allt! De av Tidevarvet läsare, som i höstas togo del av rektor Honorine Hermelins framställning av Ungdomsarens psykologi belyst av Charlotte Bühler, Bernfeldt m. fl. kunna ej undgå att frapperas av hur tankegångarna ligga smubblande nära varandra. Den inre spänningens betydelse för individerna och kulturen under den utsträckt pubertetsperioden, och som icke får flöda ut alltför lätt i grova kanaler.

Författaren har även rätt i att idrottslitteraturen är utomordentligt fattig, evad den avser att psykologiskt utreda dess olika problem, och det torde bli mer och mer brännande att få klarhet i vad som ligger bakom detta nutida jättefenomen som våra dagars idrottsutövande erbjuder.

Är det som den tyske idrottssexerten, professor Max Scheler säger: Vår tids idrottsförelse som i oerhörd grad börjat undantränga uppskattandet av konst, vetenskap, filosofi, teater och högre bildning är en brutal explosiv reaktionsföreteelse. Ett tecken till den moderna människans avstängande från de ensidigaasketiskt-spiritualistiska ideal, som sedan kristendomens uppträdande behärskat Västerlandet. På sin jakt efter tidens ansikte uttrycker Sven Stolpe (i Stockholms-Tidn. 26/4) samma tankegång något anporlunda. Sportens drivande motor är icke i första hand sensationslystnaden, kampinstinkten och räheten, »det är hedningen som åter väkner efter seklers förtryck — det är den spontant reagerande naturvarelse, som efter smärt tvärtusendens resultat vägrar att fortsätta längre — en ny tendens som i våra dagar brutit fram med kraften av en stormväg — den hedniska sinnesglädjen.»

Eller är det som Rudolf Steiner säger: Bakom idrotten ligger en stråvan efter en ny andlig verklighet och en högre tillvarelseform för människan, men vid förverkligandet griper hon fel och söker nå genom kroppen, vad blott andan kan giva. Och så blir idrotten, djupt berättigad, som den är i sig själv, en hel tidsepok felhandling. Problemet förtjänar att skärskådas.

Ada Nilsson.

Värdefull film.

Den sista stora filmhändelsen i Stockholm är Charlie Chaplin-filmen *Stadens ljus* på Röda Kvarn. Den behövs ingen särskild rekommendation, folk kommer att storma biljettluckorna vår bön för utan.

Chaplin har inte föräldrats, trots att han är ständigt densamme. Samme lille traselagente vagabond med sina stora skor. Hans konst har endast djupnat och mognat med åren. Och som sin egen regissör har han ställt sig utanför det mesta i den moderna filmtekniska utvecklingen. Han låter visserligen handlingen ackompanjeras av ljud och musik. Men sin rörelse låter han inte höra, ja, ledningen torde närmast vara avsedd som en parodi på talfilmen, och kameran låter han mest stå stilla. Kompositionen är också bygd efter gammaldags mönster med en serie var för sig avslutade upptåg, hopfogade med en röd tråd.

Men låt vara att tekniken inte är up to date, filmen är lika fullt ett mästerverk. Handlingen är lika djupsinlig som paradoxal. Charlie råddas en miljonärs luv, hjälper en blind blomsterflicka att återläta synen och lyfter henne och hennes farmor ur fattigdomen. För detta straffas han först med fångelse, sedan med att flickan, som nu ser honom i hela hans hopplösa förledning, inte längre förmår besvara hans kärlek. Det mest paradoxala är dock Chaplins förmåga att berätta denna tragedi på ett sätt, så att man tappar andan av skräck.

Enligt den amerikanska filmens alla moralallarg borde ju en dylik hjälta ha belönats med både miljonen och flickan. Man kan förmoda att Mr Babbit skratrar skadeglatt gott åt den lille narren, som visar en sådan fenomenal birst på sitt framåtanda. Men bakom dennes trasiga jaquette gömmes en mänsklig storhet, om vilken Mr Babbit inte anar.

Sin typ har Chaplin utan tvevel utformat i protest mot amerikanismen. Charlie är en ananomi i det nutida kapitalistiska Amerika. Han är en modern Diogenes, som ingen annan ynnest begär av livet än ett stycke sol, humorns och kärlekens sol i en tillvaro av hänsynslös karriärlism.

Hans filosofi är i själva verket så upphöjd över det timliga att den närmast sig ett gudomligt oberode av alla mänskliga behov: mat synes han inte behöva, bostad har han ingen, ett tillfälligt jobb — som renhållningskarl — tar han på sin höjd för att hjälpa andra. Hans löjliga tafathet är endast en sida av denna monumentala anpassningsvägran i ett samhälle, som vill stöpa människor i samma form och omrätta alla värden i dollar.

Det ligger inte alls något förlöftande i att Chaplin drömmar om en gång ta spela Messias.

Vid sidan av Chaplin blekna de övriga rollinnehavarna i Stadens ljus mer eller mindre bort. Längst minnes Mr Virginia Cherrill som den blinda, vackra,

renhjärtade blomsterflickan. Men ingen kan heller sägas vara direkt svag.

Sturebiografen har, sedan den etablerade sig som »exklusiv», visat två fyraktarfilmer, Fyren med sitt vita torn och blaska maskiner, människors yttersta utpost mot havet, omsorlad av storm och bränningar, är onekligen ett tacksvart miljömotiv. Båda filmerna äro också tekniskt moderna och vällyckade men i fråga om innehåll är olika konstnärliga värder.

De äro båda tragiska. Den förre, Fyrvaktarna, skildrar hur en räbessmittad man går under i ensamheten med sin far i havsbandet. Den var åtminstone för mig uteslutande bekännande att se. Den, nya filmen, varom här är fråga *Människor i bur*, äger en helt annan ärologisk och ger en vida djupare bild av livets grymhet och meningslöshet.

Här är en kvinna med på klippön. Kvinnan som uteslutande könsvarse, ett vackert, raffinerat djur, som sömgångsamt lyder sina kärleks- och hatinstinkter. Hon bröster först mot sätte budet med två olika män, sedan, som följt därav, mot det fette. Lidelserna, otjänbara som haves eviga oro, så sänder det lilla klippshämlet.

Till filmens verkan bidrar lika mycket det på alla håll genomkultiverade spelet och den skickliga tekniken. Den hederlige men tråkige kaptenen (Fritz Kortner) motiverar med diskreta medel tillräckligt bustruss (Tala Birell) medgivanden åt den groteske men inte helt osympatiska klumpklossen (Heinrich Goebel), liksom den vinddrivne banksvidfaren (Conrad Veidt) trots sina infernaliska ögon äger den ytterre tyttöhet, som måste driva den upphetsade kvinnan till yttersta desperation.

Regissör är E. A. Dupont. Han har mästerglädigt stutjat kamerans snabba rörlighet och ljudets medverkan. Här är ljud- och talfilmens egen teknik utvecklad till höggradig effektivitet. Inga stillastående scener utan ständiga, dock logiskt betingade förändringar, med närbländ och helhetsvyer i oavbruten växling.

Nils Beyer.

Trygghet

när Ni genom

Folket

och

Samarbete

Kooperationens
försäkringsanstalter

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid
10-12.EXPEDITION:
Telefon 182 43.
Kontortid kl. 10-12, l. m., 1-4
e. m. Postgiron 15 44.PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 Öre.
ANNONSPRIS:
1 text 25 öre per millimeter.Stockholm 1931
Zetterlund & Thelander Boktryckeri A.-B.

TIDSKRIFTEN
QUO VADIS?

MOTTO:
Individens problem — världens problem

Religion och politik
Oliver Untwisted
Vetenskap och mysticism
Om Gud och humor
Åtandets renässans
Kollektivism och individualism

No 2. Årg. 4. Pris 65 öre.
Anprenumeration Kr. 6:50.
För: Skildningsgatan 8, Stockholm. Tel.: R. 27 05.

Aderbräcksstrumpor

MAGGUDLÅR
BRÅCKBAND
BARNVÅGAR
SÖJÖSS och uthyras.

67
Normanrop
"Ingenmans Killa"

KIFA
KUNGL. HÖVLERANTÖR

31 Regeringsgatan 31